

ASIAN TAETH
SAFONAU
BWYD

**AROLYGIADAU
CYFRAITH
BWYD A'CH
BUSNES**

Food law inspections and your business
Welsh

Arolygiadau cyfraith bwyd a'ch busnes

Os ydych yn rhedeg busnes sy'n gwneud neu'n paratoi bwyd, caiff ei arolygu i sicrhau eich bod yn dilyn cyfraith bwyd. Bydd yr arolygwyr yn swyddogion gorfodi o'ch awdurdod lleol (neu eich cyngor dosbarth yng Ngogledd Iwerddon).

Mae'r llyfryn hwn yn egluro'r hyn y gallai arolygiadau ei gynnwys a'r camau y gall arolygwyr eu cymryd os gwelant broblem yn eich busnes.

1

Beth yw diben yr arolygiadau	2
Sicrhau bod bwyd yn ddiogel i'w fwyta	3
Sicrhau nad yw disgrifiadau yn gamarweiniol	3
Pa mor aml y cynhelir arolygiadau	3

2

Yr hyn y mae arolygwyr yn ei wneud	4
Ymweliadau arolygu	5
Cymryd camau	6
Apelio	7

Rhagor o wybodaeth	8
--------------------	---

**Beth
yw diben yr
arolygiadau**

Sicrhau bod bwyd yn ddiogel i'w fwyta

Os bydd eich busnes yn cynhyrchu bwyd, bydd yr arolygwyr yn cadarnhau ei fod yn ddiogel i'w fwyta. Er mwyn gwneud hyn, byddant yn edrych ar:

- › eich safle
- › y mathau o fwyd yr ydych yn eu gwneud neu eu paratoi
- › sut yr ydych yn gweithio
- › eich system rheoli diogelwch bwyd

Er mwyn cael gwybodaeth am y gofyniad cyfreithiol o ran hylendid bwyd, gweler llyfryn yr Asiantaeth Safonau Bwyd 'Hylendid bwyd - canllaw i fusnesau' neu cysylltwch â gwasanaeth iechyd yr amgylchedd yn eich awdurdod lleol.

Sicrhau nad yw disgrifiadau yn gamarweiniol

Bydd yr arolygwyr hefyd yn edrych ar sut yr ydych yn disgrifio bwyd, er enghraifft ar fwydlen neu label, er mwyn sicrhau nad yw'r disgrifiad yn camarwain cwsmeriaid.

Am ragor o wybodaeth ynghylch disgrifio bwyd, ewch i wefan yr Asiantaeth Safonau Bwyd: www.food.gov.uk

Pa mor aml y cynhelir arolygiadau

Gallai'r arolygwyr wneud ymweliad rheolaidd, neu gallent ymweld oherwydd cwyn. Bydd pa mor aml y bydd yr arolygwyr yn arolygu eich busnes yn dibynnu ar y math o fusnes a'i record flaenorol. Gallai rhai safleoedd gael eu harolygu o leiaf bob chwe mis, ac eraill yn llawer llai aml.

Mae gan arolygwyr yr hawl i fynd i safleoedd bwyd a'u harolygu ar bob adeg resymol. Nid oes yn rhaid iddynt drefnu apwyntiad a byddant yn cyrraedd yn ddirybudd fel arfer.

**Yr hyn
y mae arolygwyr
yn ei wneud**

Yr hyn
y mae arolygwyr
yn ei wneud

Ymweliadau arolygu

Pan fydd arolygwyr yn ymweld â safle, mae'n rhaid iddynt ddilyn Cytundeb Fframwaith yr Asiantaeth Safonau Bwyd ar orfodi cyfraith bwyd gan awdurdodau lleol, a Chod Ymarfer Cyfraith Bwyd. Mae'r Cytundeb Fframwaith yn pennu safonau o ran sut y mae awdurdodau lleol yn cyflawni eu dyletswyddau gorfodi. Gallwch ei ddarllen ar wefan yr Asiantaeth Safonau Bwyd: www.food.gov.uk

Gallwch ddisgwyl i'r arolygwyr ddangos prawf adnabod i chi pan fyddant yn cyrraedd a bod yn gwrtais drwy gydol yr ymweliad. Dylent roi adborth i chi ar arolygiad bob amser. Mae hyn yn golygu y byddant yn rhoi gwybod i chi am unrhyw broblemau y maent wedi'u nodi a'ch cynghori ynghylch sut y gellir eu hosgoi.

Os bydd arolygwyr yn eich cynghori i wneud rhywbeth, mae'n rhaid iddynt ddweud wrthy'ch p'un a oes angen i chi ei wneud i gydymffurfio â'r gyfraith, neu ai arfer da ydyw.

Os gofynnir i chi gymryd unrhyw gamau o ganlyniad i'r arolygiad, mae'n rhaid i chi gael y rhesymau ar ffurf ysgrifenedig. Os bydd yr arolygwyr yn penderfynu eich bod yn torri deddf, mae'n rhaid iddynt ddweud wrthy'ch beth yw'r ddeddf honno.

Dylai'r arolygwyr roi amser rhesymol i chi wneud y newidiadau, ac eithrio lle y ceir risg ddybryd i iechyd y cyhoedd. Mae'n rhaid iddynt roi gwybod i chi sut y gallwch apelio yn erbyn eu camau hefyd (gweler tudalen 7).

Yr hyn
y mae arolygwyr
yn ei wneud

Cymryd camau

Pan fyddant o'r farn ei bod yn angenrheidiol, gall arolygwyr gymryd 'camau gorfodi', i ddiogelu'r cyhoedd. Er enghraifft, gallant:

- › archwilio eich cofnodion
- › cymryd samplau a lluniau o fwyd
- › ysgrifennu atoch yn anffurfiol, gan ofyn i chi unioni unrhyw broblemau
- › cadw neu atafaelu bwydydd y mae amheuson yn eu cylch

Gallant roi hysbysiad i chi hefyd. Mae tri phrif fath o hysbysiad:

- › 'hysbysiad gwella hylendid', sy'n nodi pethau penodol y mae'n rhaid i chi eu gwneud i gydymffurfio, os yw eich busnes yn torri'r gyfraith
- › 'hysbysiad gwahardd brys hylendid', sy'n gwahardd y defnydd o brosesau, safleoedd neu offer penodol ac mae'n rhaid i lys ei gadarnhau
- › 'hysbysiad camau adfer' (sefydliadau cymeradwy yn unig), sy'n gwahardd y defnydd o brosesau, safleoedd neu offer penodol, neu sy'n gosod amodau ar sut y cyflawnir proses - mae'n debyg i hysbysiad gwahardd brys hylendid, ond nid oes angen i lys ei gadarnhau

Gall arolygwyr argymhell erlyn hefyd, mewn achosion difrifol. Os bydd erlyniad yn llwyddiannus, gall y llys eich gwahardd rhag defnyddio prosesau, safleoedd neu offer penodol, neu gallech gael eich gwahardd rhag rheoli busnes bwyd. Gallai hefyd arwain at ddirwy neu gyfnod yn y carchar.

Yr hyn
y mae arolygwyr
yn ei wneud

Apelio

Mae'n rhaid bod gan bob awdurdod lleol weithdrefn ffurfiol i ymdrin â chwynion ynghylch ei wasanaeth. Felly os na chytunwch â'r camau a gymerwyd gan arolygydd, dylech gysylltu â phennaeth adran iechyd yr amgylchedd neu safonau masnach yn eich awdurdod lleol, i weld pa un a ellir datrys y broblem drwy siarad neu ysgrifennu llythyron. Os ydych yn parhau i anghytuno ar ôl hynny, dylech gysylltu â'ch cynghorydd lleol.

Os credwch fod eich awdurdod lleol yn cymhwyso'r gyfraith mewn ffordd sy'n wahanol i awdurdodau eraill, gallwch geisio cyngor gan Gydgysylltwyr Gwasanaethau Rheoliadol yr Awdurdodau Lleol (LACORS), neu Bwyllgor Cydgysylltu Bwyd yr Alban, naill ai drwy eich cymdeithas masnach neu eich awdurdod lleol.

Gallwch apelio i'r llys ynadon (neu Siryf yn yr Alban) ynghylch penderfyniad awdurdod lleol i gyhoeddi hysbysiad gwella hylendid neu hysbysiad adfer, neu i beidio â chodi gorchymyn gwahardd brys hylendid. Pan waherddir unigolyn, dim ond y llys a all godi'r gwaharddiad hwnnw.

Pan fydd arolygwyr yn gosod hysbysiad gwahardd brys hylendid ar safle, proses, neu offer, mae'n rhaid iddynt wneud cais i'r llys (neu Siryf yn yr Alban) i'r hysbysiad gael ei gadarnhau o fewn cyfnod penodol.

Dim ond ar awdurdod Ynad Heddwch (neu Siryf) y gellir condemnio bwyd sydd wedi'i atafaelu gan arolygydd yn anaddas i'w fwyta gan bobl.

Gallwch fynychu'r gwrandawriad llys os dymunwch. Os bydd y llys yn penderfynu bod safle wedi'i gau heb reswm priodol, neu fod bwyd wedi'i atafaelu neu ei gadw ar gam, mae gennych yr hawl i gael iawndal.

Rhagor o wybodaeth

Gall eich awdurdod lleol roi cyngor i chi am gyfraith bwyd a'r wybodaeth am ddiogelwch bwyd sydd ei hangen arnoch chi a'ch staff. Gallwch gael gwybodaeth ar wefan yr Asiantaeth Safonau Bwyd hefyd: www.food.gov.uk a chan y cyhoeddiadau a restrir isod.

Cyhoeddiadau'r Asiantaeth Safonau Bwyd

Hylendid bwyd – canllaw i fusnesau

– canllaw cyffredinol i'r rheoliadau hylendid bwyd

Dechrau busnes – Eich camau cyntaf i redeg busnes arlwyo

– canllaw i fusnesau arlwyo newydd

Er mwyn archebu copïau o'r llyfrynau hyn neu gyhoeddiadau eraill a gynhyrchwyd gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd, gweler y manylion cyswllt ar gefn y llyfryn hwn.

Pecynnau rheoli diogelwch bwyd

Os ydych yn rhedeg busnes arlwyo neu werthu bwyd bach, mae pecynnau ar gael gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd i'ch helpu i roi system rheoli diogelwch bwyd ar waith. Cysylltwch â'ch awdurdod lleol am ragor o wybodaeth neu ewch i wefan yr Asiantaeth Safonau Bwyd: www.food.gov.uk

Canllawiau arfer da

Mae canllawiau arfer da a gynhyrchir gan y diwydiant hefyd yn rhoi cyngor ar sut i gydymffurfio â rheoliadau hylendid bwyd. Caiff nifer o ganllawiau newydd eu datblygu. Am fanylion, ewch i wefan yr Asiantaeth Safonau Bwyd: www.food.gov.uk

www.food.gov.uk

Cyhoeddiadau'r Asiantaeth Safonau Bwyd

Er mwyn archebu copïau o'r llyfryn hwn neu gyhoeddiadau eraill a gynhyrchwyd gan yr Asiantaeth, cysylltwch â Chyhoeddiadau'r Asiantaeth Safonau Bwyd:

ffôn   0845 606 0667
minicom   0845 606 0678
ffacs   020 8867 3225
e-bost   foodstandards@ecgroup.uk.com

Ewch i wefan yr Asiantaeth Safonau Bwyd yn www.food.gov.uk

Cyhoeddwyd gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd Medi 2006
Dyluniwyd gan Hoop Associates
Argraffwyd gan Multiplex Medway Ltd